

Asia: VN/15267/2024

Lausuntopyyntö luonnoksesta hallituksen esitykseksi laiksi ulkomaisten sijoitusten seurannasta ja lupamenettelyistä

Lausunnonantajan lausunto

1. 1 § Lain tarkoitus

Puolustusministeriön arvion mukaan lain tarkoitus on määritelty hallituksen esityksessä tarkoituksenmukaisesti ja tarkkarajaisesti. Lain tarkoituksena olisi varmistaa kansallinen turvallisuus, sotilaallinen maanpuolustus, huoltovarmuus ja muut yhteiskunnan elintärkeät toiminnot sekä turvata ulko- ja turvallisuuspolitiikan tavoitteet. Lisäksi lain tarkoituksena olisi varmistaa yleinen järjestys ja turvallisuus Euroopan unionin toiminnasta tehdyn sopimuksen 52 ja 65 artiklan mukaisella tavalla tilanteissa, joissa yhteiskunnan perustavanlaatuihin etuihin kohdistuu 33 todellinen ja riittävän vakava vaara, mukaan lukien vaikutukset toisen Euroopan unionin jäsenvaltion turvallisuuteen. Eri tekijöiden arvioinnin on oltava aikasidonnaista ja tapauskohtaista turvallisuusympäristön nopea muutos huomioiden.

2. 2 § Määritelmät

Puolustusministeriön arvion mukaan 2 §:ssä annettu ulkomaisen sijoittajan määritelmä selkeyttäisi ja yhdenmukaistaisi ulkomaisen sijoittajan käsitettä sekä varmistaisi, että myös välilliset omistus- ja määräysvaltarakenteet tulisivat asianmukaisesti huomioon otetuiksi. On tärkeää huomioida, että luvanhakuvelvoitetta voidaan pyrkiä kiertämään ja hakijayrityksessä tosiasiallista vaikutusvaltaa käyttävän tahon osallisuus piilottamaan hajauttamalla omistusta keinotekoisesti. Lisäksi velvoitteita voidaan pyrkiä kiertämään mm. EU-alueella myönnettyjen kultaisten passien perusteella, minkä puolustusministeriö on osaltaan havainnut soveltaessaan lakia eräiden kiinteistönhankintojen luvanvaraisuudesta (470/2019). Tästä syystä on puolustusministeriö arvion mukaan lain tarkoituksen saavuttamisen kannalta tarkoituksenmukaista, että ulkomaisen sijoittajan käsite kattaa jatkossa myös kaikki EU- ja ETA-alueelta tulevat (muu kuin Suomi) ulkomaiset sijoittajat. Puolustustarvikkeiden sekä muiden sotilaallisen maanpuolustuksen kannalta tärkeiden tuotteiden ja palveluiden osalta on välttämätöntä, että määritelmä kattaa kaikki Suomen ulkopuoliset sijoittajat määriteltyjen raja-arvojen mukaisesti.

3. 3 § Seurannan kohteet

Puolustusministeriön arvion mukaan seurannan kohteet on määritelty tarkoituksenmukaisesti suhteessa kokonaismaanpuolustukselle kriittisiin toimintoihin.

Puolustusministeriö pyytää kuitenkin vielä Puolustuskiinteistöjen arvioon perustuen kiinnittämään huomiota 3 §:n 1 momentin 4–7 kohtiin. Puolustusministeriö esittää, että hallituksen esityksen perusteluja täydennetään siten, että kohtien mukaisina kriittisinä tuotteina ja palveluina sekä kriittiseen infrastruktuuriin liittyvinä toimintoina tunnistetaan tarvittaessa myös rakennus- ja talotekniset järjestelmät, rakennusautomaatio, kiinteistövalvonta, kulunhallinta, lukitus-, hälytys- ja valvontajärjestelmät, varavoima-, energia-, ilmanvaihto- ja muut kiinteistötekniset järjestelmät sekä näihin liittyvät suunnittelu-, rakentamis-, ylläpito-, huolto- ja asiantuntijapalvelut. Kriittisen infrastruktuurin käsitettä on tarkasteltava riittävän laajasti, ml. erityiskiinteistöjen näkökulmasta. Vaikka 3 §:n sanamuoto jättää perustellusti tilaa tapauskohtaiselle arvioinnille, hallituksen esityksen perusteluilla on keskeinen merkitys lain myöhemmässä tulkinnassa ja soveltamiskäytännössä. Kriittisiä kohteita voivat olla esimerkiksi puolustushallinnon kohteet, johtamis- ja valmiustilat, varastointi- ja huoltotoimintoihin liittyvät kohteet, tutkimuslaitokset, vankilat, laboratoriot sekä muut erityistä turvallisuutta edellyttävät kiinteistöt ja alueet. Näiden toiminnan häiriintyminen tai hallinnan vaarantuminen voisi vaikuttaa kansalliseen turvallisuuteen, huoltovarmuuteen tai yhteiskunnan elintärkeisiin toimintoihin.

4. 4 § Uutta liiketoimintaa luovat sijoitukset seurannan kohteina

Puolustusministeriön arvion mukaan kokonaisuutena puolustukselle tärkeiden uutta liiketoimintaa luovien alojen (nk. greenfield) sisällyttäminen lakiehdotukseen on lain tavoitteiden saavuttamisen kannalta tarkoituksenmukaista ja välttämätöntä. Tietyissä tilanteissa greenfield-sijoitukset voivat aiheuttaa epätoivottuja turvallisuusvaikutuksia Suomelle, kyseessä ollessa esimerkiksi puolustustarviketeknologian tai energiahuollon tai logistiikan turvaamisen kannalta merkityksellinen hanke. Joillakin näistä voisi olla puolustusministeriön arvion mukaan merkitystä paitsi normaaliolojen yhteiskunnan huoltovarmuuden ja kriittisen infrastruktuurin toimivuuden kannalta, mutta myös erityisesti poikkeusoloissa ml. sotilaallisen maanpuolustuksen toimintaedellytysten kannalta.

Nopeasti muuttuva turvallisuusympäristö ja teknologian kehittyminen huomioiden puolustusministeriö on lakityöryhmässä tuonut esiin tarpeen asetuksenantovaltuutuksen valmistelemiseksi suhteessa laissa määriteltyihin kriittisiin uutta liiketoimintaa luoviin aloihin. On tärkeää tunnistaa se, että nykyinen pykäläehdotuksen listaus ei ole turvallisuusnäkökulmasta kaikenkattava suhteessa tulevien vuosien mahdollisiin tarpeisiin. Siksi puolustusministeriö on lakityöryhmässä suositellut osana 4 §:ää säätämään valtioneuvoston asetuksenantovaltuuden, jonka perusteella greenfield-sijoitusten osalta voitaisiin nimetä niitä liiketoiminnan sektoreita, joita on tulevaisuudessa välttämätöntä seurata sijoituslupalain turvallisuustavoitteiden täyttämiseksi. Sektorit nimettäisiin valtioneuvoston asetuksella, jonka on perustuttava viranomaisten turvallisuusarvioon. Valtioneuvoston asetus voisi olla voimassa vain välttämättömän ajan. Lainsäädäntötyön osana on tärkeää pyrkiä tunnistamaan pitkäjänteisesti tulevaisuuden tarpeita. Asetuksenantovaltuutuksella voitaisiin muun muassa määritellä työ- ja elinkeinoministeriön aloitteesta tarkemmin esimerkiksi lain piiriin kuuluvia murroksellisia teknologioita, samalla huomioiden sekä toimintaympäristön turvallisuustilanne ja lain tarkkarajaisuusvaatimus.

5. 5 § Luvan hakeminen

-

6. 6 § Omistusosuuksien tarkastelupisteet

-

7. 7 § Ääniosuuden laskeminen osakeyhtiössä

-

8. 8 § Lupamenettely ja lupaviranomaiset

Puolustusministeriön arvion mukaan ehdotuksen mukainen eli Huoltovarmuuskeskusten ja työ- ja elinkeinoministeriön johtama kaksipuolainen lupamenettelyn malli on kannatettava ja tarkoituksenmukainen huomioiden se, että EU:n seuranta-asetuksen mukaisesti suuri osa hakemuksista on käsiteltävä ja päätös annettava 45 päivän määräajassa. Puolustusministeriö kannattaa, että Huoltovarmuuskeskusten ja työ- ja elinkeinoministeriön on pyydettävä hakemuksesta lausunto siltä viranomaiselta, jonka toimialaan kuuluvien tehtävien hoitamiseen ulkomainen sijoitus saattaa vaikuttaa, jollei lausunnon pyytäminen ole ilmeisen tarpeetonta. Lupaviranomaisen tulee voida hankkia myös muita asiaan liittyviä tarpeellisia lausuntoja ja selvityksiä. Lausuntojen antamisesta vastaavat lähtökohtaisesti työ- ja elinkeinoministeriön johtaman poikkihallinnollisen verkoston viranomaisjäsenet.

Puolustusministeriö kiinnittää kuitenkin huomiota, että esitysluonnoksen sivulla 16 todetaan, että ”[h]uoltovarmuuskeskus seuraisi ulkomaisia sijoituksia ja kehottaisi tarvittaessa ulkomaista sijoittajaa jättämään lupahakemuksen, jos sijoitus on toteutettu ilman lupaa lain vastaisesti, tai jos voidaan arvioida, että sijoituksella on tarkoitus kiertää esitetyn lain säännöksiä luvan hakemisesta.”

Esitetyn 8 §:n yksityiskohtaisissa perusteluissa sivulla 63 todetaan, että ”[h]uoltovarmuuskeskus toimii lain mukaisena lupaviranomaisena lupamenettelyn ensimmäisessä vaiheessa ja käsittelee muut sijoitusten seurantaan koskevat asiat. Käytännössä Huoltovarmuuskeskus seuraisi toteutettuja ulkomaisia yritysostoja ja kehottaisi tarvittaessa ulkomaisia sijoittajia toimittamaan lupahakemuksen”.

Puolustusministeriö esittää harkittavaksi, että laissa säädettäisiin myös sijoituksen kohteena olevan suomalaisen yrityksen velvoitteesta ohjata ulkomaalainen sijoittaja lain vaatimaan lupamenettelyyn, jolloin edellä mainitun kaltaiset tilanteet kyettäisiin ainakin osittain välttämään.

Puolustusministeriön arvion mukaan lakisäätöisten velvoitteiden ja maanpuolustuksen järjestämiselle merkityksellisten hankkeiden hoitamiseksi on keskeistä, että verkostoon kuuluvat puolustusministeriön lisäksi Puolustusvoimat sekä Senaatti-konsernin liikelaitokset Senaatti-kiinteistöt ja Puolustuskiinteistöt. Puolustuskiinteistöt tuottaa Senaatti-kiinteistöistä ja Puolustuskiinteistöistä annetun lain (1018/2020) 2 §:n mukaiset palvelut Puolustusvoimille sekä sen kumppaneille. Senaatti-kiinteistöt tuottaa vastaavat palvelut muille valtioasiakkaille ja turvallisuusviranomaisille, kuten Poliisille ja Rajavartiolaitokselle.

Viranomaisverkoston kokoonpanoa arvioitaessa olisi otettava huomioon Senaatti-konsernin liikelaitosten asiantuntemus ja niiden erityinen rooli valtion toimitila- ja kiinteistövarallisuuden hallinnassa sekä turvallisuutta edellyttävien asiakasryhmien palveluntuottajana tulee ottaa huomioon. Puolustusministeriö ja Puolustuskiinteistöt ehdottavat siten yhdessä, että verkostoon sisällytetään Senaatti-konsernin liikelaitosten edustus.

Esitetyt 3 §:n 1 momentin 4–7 kohdat liittyvät monissa tilanteissa myös Senaatti-konsernin liikelaitosten asiakkailleen välillisesti tarjoamiin palveluihin. Kohdat koskevat muun muassa yhteiskunnan turvallisuuden kannalta keskeisille viranomaisille tuotettavia kriittisiä tuotteita ja palveluja, salassa pidettäviin tai turvallisuusluokiteltuihin tietoihin liittyviä toimintoja, tieto- ja viestintätekniikan sekä tietoturva-alan tuotteita ja palveluja sekä huoltovarmuutta, kriittistä

infrastruktuuria ja yhteiskunnan elintärkeitä toimintoja. Näillä kokonaisuuksilla on usein kiinteä yhteys valtion toimitiloihin, erityiskiinteistöihin, rakennettuun ympäristöön, kiinteistöjen teknisiin järjestelmiin, turvallisuusratkaisuihin sekä näihin liittyviin ylläpito- ja palvelukokonaisuuksiin.

Puolustusministeriön ja Puolustuskiinteistöjen yhteisen näkemyksen mukaan Senaatti-konsernin liikelaitosten osallistuminen viranomaisverkostoon tukisi lain tavoitteiden toteutumista erityisesti tilanteissa, joissa ulkomaisen sijoituksen turvallisuusvaikutukset kytkeytyvät toimitiloihin, kiinteistöihin, rakennettuun ympäristöön, kriittisiin asiakastoimintoihin tai näihin liittyviin palvelukokonaisuuksiin. Senaatti-konsernin liikelaitoksilla on lakisääteisten tehtäviensä kautta kriittistä asiantuntemusta valtion erityiskiinteistöistä, turvallisuusympäristöistä, asiakastarpeista sekä kiinteistöihin liittyvistä kriittisistä palveluista, jota olisi tärkeää voida hyödyntää lupamenettelyssä jo varhaisessa vaiheessa.

Hakemusmäärän kasvaessa sekä EU:n neuvonta-asetuksen mukaisen käsittelyn määräajan vuoksi lupaviranomaisen on kiinnitettävä erityistä huomiota lausuntomenettelyn kehittämiseksi. Lausuntopyyntöjen tulee olla kohdennettu vain niille viranomaisverkoston jäsenille, joiden lakisääteisten tehtävien hoitamiseen hankkeella saattaisi olla vaikutusta. Hallituksen esitysluonnoksessa on tarkasteltu lain vaikutuksia käytännössä vain työ- ja elinkeinoministeriön ja Huoltovarmuuskeskuksen työmäärään. Vaikutuksia tulee kuitenkin olemaan merkittävästi myös muiden lausuntoja valmistelevien viranomaisten resurssitarpeeseen. Tässä on syytä huomioida myös se, että usein lausuntoja valmistelevat tahot ovat samoja toimijoita kuin esimerkiksi kiinteistönomistuksen valvontaan liittyvissä laeissa. Turvallisuusympäristön tilanne ja samanaikaiset valtionhallinnon säästöt huomioiden on varmistettava, että lakien tavoitteet voidaan jatkossakin saavuttaa. Tämä edellyttää siten jo mainittuja riittäviä henkilöstöresursseja sekä menettelyiden kehittämistä kaikissa toisiinsa linkittyvien lakien toimeenpanossa ja seurannassa.

Puolustusministeriö esittää harkittavaksi, että jatkovalmistelussa tarkasteltaisiin hakemusprosessissa käsiteltävien tietojen tiedonhallintakäytäntöjä osana viranomaisverkoston toimintaa ja lausuntokäytänteitä. Tiedonhallinnalla voi olla suora vaikutus hakemusprosessin käytännön sujuvuuteen, käsittelyaikoihin ja prosessista aiheutuviin kustannuksiin. Tämä korostuu erityisesti tilanteessa, jossa hakemusmäärien arvioidaan kasvavan merkittävästi. Puolustusministeriö pitää tärkeänä, että menettelyt tukevat sekä tietoturvallista että mahdollisimman tehokasta asian käsittelyä.

Puolustusministeriö ja Puolustuskiinteistöt pitävät perusteltuna, että tietojen luokittelua ja käsittelykäytäntöjä arvioidaan myös suhteessa muihin yrityskauppoja koskeviin viranomaisprosesseihin. Tätä olisi tarkoituksenmukaista tarkastella esimerkiksi linjassa Kilpailu- ja kuluttajaviraston yrityskauppavalvontaa koskevien käytäntöjen kanssa, sillä sama yrityskauppa tai järjestely voi olla samanaikaisesti arvioitavana eri viranomaisissa eri näkökulmista.

9.9 § Ehtojen asettaminen

Puolustusministeriön arvion mukaan ehdotuksessa annetun seuraamusjärjestelmän riittävyttä on vielä tarkasteltava kokonaisuudessaan. On myös tarkasti määriteltävä, mitä ehtojen rikkomisesta tai puutteellisesta toteuttamisesta seuraa. Asetettujen ehtojen seuranta ja niiden rikkomisesta seuraavat sanktiot/toimenpiteet ovat keskeinen osa lain toimivuutta ja sen luomaa tarpeellista pelotevaikutusta suhteessa Suomen turvallisuuden kannalta pahantahtoisin toimijoihin. Mikäli ehtoja ei noudateta, tulisi puolustusministeriön näkemyksen mukaan lupaviranomaisella olla mahdollisuus mitätöidä sijoitus tai vaatia sijoitusta koskeva lupahakemus uudelleen käsiteltäväksi ja

arvioitavaksi. Toistuvista ehtojen rikkomisista pitää olla myös mahdollista asettaa todellinen seuraamusmaksu tai muu seuraamus.

10. 10 § Asian raukeaminen

-

11. 11 § Poikkeus luvan hakemisvelvollisuudesta

-

12. 12 § Luvan myöntämättä jättäminen

-

13. 13 § Lupaviranomaisten tiedonsaantioikeudet

-

14. 14 § Tietojenantovelvollisuus

-

15. 15 § Salassa pidettävien tietojen luovuttaminen viranomaiselle

-

16. 16 § Lain kiertäminen

-

17. 17 § Menettely lain laiminlyönnin tapahtuessa

-

18. 18 § Uhkasakko

-

19. 19 § Seuraamusmaksu

-

20. 20 § Seuraamusmaksun määrääminen

-

21. 21 § Seuraamusmaksulautakunta

-

22. 22 § Seuraamusmaksun määrän kokonaisarviointi

-

23. 23 § Seuraamusmaksun määrä

-

24. 24 § Seuraamusmaksun täytäntöönpano

-

25. 5 luku Erinäiset säännökset

-

26. Laki sakon täytäntöönpanosta annetun lain 1 §:n muuttamisesta

-

27. Muu asia, jonka haluatte tuoda työryhmän tietoon

Puolustusministeriö osallistuu työ- ja elinkeinoministeriön johtamaan ulkomaisia yritysostoja käsittelevään poikkihallinnolliseen viranomaisverkostoon eli ns. YKA-verkostoon, joka on valmistellut 5.2.2025 julkaistun arviomuiston VN/15267/2024 tukemaan sijoituslupalain valmistelutyötä. YKA-viranomaisverkostossa on edustettuina laajasti eri ministeriöt ja viranomaiset, jotka ovat tiiviisti mukana ulkomaalaisten yritysostojen seurannassa ja joilla on paras näkemys lain käytännön soveltamisesta. YKA-verkoston viranomaiset antavat lausunnot yksittäisistä työ- ja elinkeinoministeriössä vireillä olevista ulkomaalaisista yritysostohakemuksista perustuen voimassa olevaan lakiin ulkomaalaisten yritysostojen seurannasta annettuun lakiin (172/2012).

Pääministeri Orpon hallitusohjelman 2023 kohdassa 10.1 (Kansallista turvallisuutta ja yhteiskunnan kriisinkestävyyttä vahvistetaan) todetaan, että hallitus uudistaa yritysostolakia siten, että kansallisen turvallisuuden, huoltovarmuuden ja laaja-alaisen vaikuttamisen riskit huomioidaan nykyistä tehokkaammin. Toimintaympäristön muutos vaikuttaa olennaisesti myös ulkomaisten sijoitusten ja yritysostojen seurannan toteuttamiseen. Kansallisen puolustuskyvyn ylläpito ja kehittäminen ovat vahvasti sidoksissa yksityisten yritysten resursseihin. Myös muiden yhteiskunnan elintärkeiden toimintojen turvaamisen osalta yksityiset yritykset ovat ratkaisevassa asemassa. Kriittisten yritysten omistuspohjalla on merkitystä. Yritysostojen seuranta on strateginen tehtävä, jolla pyritään osaltaan varmistamaan edellytykset yhteiskunnan elintärkeiden toimintojen ylläpidolle kaikissa tilanteissa. Yritysten omistuspohjalla on merkitystä myös kansallisen turvallisuuden näkökulmasta. Yrityksiä on mahdollista hyödyntää osana hybridivaikuttamista ja laaja-alaista vaikuttamista, jossa yritysostolla hankittua yritystä voidaan käyttää esim. rakentamaan Suomen kannalta haitallista riippuvuussuhdetta jonkin kriittisen tuotannontekijän arvoketjussa pitkälläkin aikavälillä.

Puolustusministeriön arvion mukaan hallituksen esitys sijoituslupalaiksi vastaa hyvin annettuun uudistustavoitteeseen ja on välttämätön huomioiden kuvattu Suomen lähialueen ja laajempi globaali turvallisuusympäristön muutos. Puolustusministeriö haluaa kuitenkin painottaa, että on keskeistä tarkastella seuraamusjärjestelmän (mitättömyys, uhkasakko, seuraamusmaksu) riittävyttä lain kokonaisuuden toimivuuden ja tavoitteiden saavuttamisen kannalta, mukaan lukien seuraamukset tilanteessa, jossa sijoittajalle annettuja välttämättömiä ehtoja noudatettaisiin puutteellisesti.

Puolustusministeriö kiinnittää huomiota siihen, että esitetyillä muutoksilla voi olla vaikutuksia myös Puolustusvoimiin. Pääesikunta olisi tehtäviensä vuoksi useissa tapauksissa oikea taho lausunnon antajaksi myös ulkomaisten sijoitusten seuranta ja lupamenettelyä koskeissa asioissa. Pääesikunnan vastaa nykyisellään useisiin, eri viranomaisten tekemiin pyyntöihin antaa Puolustusvoimien lausunto maanpuolustuksen tai kansallisen turvallisuuden näkökulmasta. Lausunnon kohteena voivat olla niin luonnolliset henkilöt kuin yksityis- tai julkisoikeudelliset

oikeushenkilöt. Lisäksi Pääesikunta laatii toimivaltaisena viranomaisena kaikki turvallisuusselvityslain (726/2014) mukaiset Puolustusvoimien yritysturvallisuusselvitykset. Puolustusministeriö pitää tärkeänä, että kasvavien lupamäärien myötä puolustushallinnolle ja muille lupaviranomaisille kohdennetaan riittävät henkilöresurssit esitetyn lain velvoitteiden täyttämiseksi.

Puolustusministeriö esittää lakiin tiettyjä täsmennyksiä lain tavoitteiden tehokkaan toteutumisen varmistamiseksi. Täsmennysehdotukset ovat merkityksellisiä erityisesti Puolustusvoimien ja Puolustuskiinteistöjen tulevien puolustus- ja turvallisuushankintojen suunnittelun, valmistelun ja toteuttamisen, sekä voimassa olevien pitkäkestoisten kumppanuussopimusten ja puolustus- ja turvallisuushankintasopimusten näkökulmasta.

Esitetyn lain 4 luvussa säädettäisiin ulkomaiseen sijoittajaan kohdistuvista seuraamuksista lain velvoitteiden laiminlyönnistä. Puolustusministeriö katsoo, että lain tarkoitus toteutuisi tehokkaammin, mikäli velvollisuuksia ja seuraamuksia laajennettaisiin koskemaan osittain myös sijoituksen kohteena olevia yrityksiä.

Esimerkkinä puolustusministeriö mainitsee mahdollisen tilanteen, jossa Puolustusvoimat on hankintasopimussuhteessa yritykseen, johon on tahallisesti tai tahattomasti ohi lupaprossin tehty sellainen ulkomaalainen sijoitus, johon maanpuolustuksellisen kokonaisarvion näkökulmasta ei olisi myönnetty lupaa. Tällainen tieto voisi tulla hankintayksikön tietoisuuteen vasta sopimuskaudella, millä voisi olla merkittäviä negatiivisia vaikutuksia turvallisuuteen.

Tilanteen korjaaminen jälkikäteen uhkasakolla tai tilanteen saattamisella sijoitusta edeltävään asiantilaan ei puolustusministeriön näkemyksen mukaan olisi kaikissa tilanteissa riittävä toimenpide, sillä konkreettinen vahinko olisi jo tapahtunut.

Puolustusministeriö esittää harkittavaksi, että jatkovalmistelussa, tai muutoin jatkossa selvitettäisiin mahdollisuutta kohdistaa seuraamuksia myös sijoituksen kohteena olevaan yritykseen. Puolustusministeriö tunnistaa kuitenkin asian vaativan perusteellista selvitystä sekä oikeudellisesti, että käytännön toiminnan kannalta.

Hallituksen esitysluonnoksessa todetaan, että valmistelussa on tarkasteltu pakkolunastusmahdollisuutta, mutta sitä ei ole sisällytetty ehdotettuun sijoituslupalakiin. Esitysluonnoksen mukaan olemassa olevien yritysten tai omaisuususerien lunastaminen tai haltuunotto olisi perustuslain omaisuudensuojan näkökulmasta vaativa kysymys ja edellyttäisi erillistä perusteellista selvitystä joko muun lainsäädännön yhteydessä tai erillislakina. Puolustusministeriö pitää tällaista jatkoselvitystä perusteltuna. Muuttuneessa turvallisuusympäristössä on tärkeää varmistaa, että viranomaisilla on käytettävissään riittävät keinot myös poikkeuksellisissa tilanteissa, joissa kansallisen turvallisuuden, sotilaallisen maanpuolustuksen, huoltovarmuuden tai kriittisen infrastruktuurin kannalta keskeinen omaisuus on jo päätynyt omistus- tai määräysvaltarakenteeseen, joka voi muodostaa merkittävän turvallisuusriskin.

Puolustusministeriöllä on ollut käytössään Puolustusvoimien ja Puolustuskiinteistöjen lausunto tätä lausuntoa valmisteltaessa.

Puolustusministeriö huomauttaa lopuksi, että luonnoksessa ei esitetä muutoksia hankintalainsäädäntöön. Puolustusministeriö katsoo, että esitetty laki voisi vaatia ainakin puolustus- ja turvallisuushankinnoista annetun lain (1531/2011) muuttamista siten, että hankintayksiköllä olisi mahdollisuus ottaa ulkomaalaiset sijoitukset / omistukset huomioon ehdokkaille ja tarjoajille asetettavien vaatimusten osalta (46–55 §).

Honkanen Kosti
Puolustusministeriö

Einola Tuukka
Puolustusministeriö